

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö 11/1995 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan yhteisöjen omista varoista 31 päivänä lokakuuta 1994 tehdyn neuvoston päätöksen (94/728/EY, Euratom) hyväksymisestä

Eduskunta on lähettänyt 30 päivänä toukokuuta 1995 hallituksen esityksen n:o 32/1995 vp Euroopan yhteisöjen omista varoista 31 päivänä lokakuuta 1994 tehdyn neuvoston päätöksen (94/728/EY, Euratom) hyväksymisestä ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut esityksestä lausuntonsa. Lausunto on tämän mietinnön liitteenä.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina hallitusneuvos Vellamo Kivistö valtiovarainministeriöstä, kaupallinen neuvos Tapio Mutikainen ulkoasiainministeriöstä sekä lainsäädäntöneuvos Pekka Aalto ja lainsäädäntöneuvos Arja Kekkonen oikeusministeriöstä.

Käsiteltyään asian ulkoasiainvaliokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Euroopan yhteisöjen omista varoista lokakuussa 1994 tehdyn neuvoston päätöksen, jossa tarkistetaan vuonna 1988 tehdyn neuvoston päätöksen (88/376/ETY, Euratom) mukaisia jäsenvaltioiden maksuosuuksien perusteita ns. Delors II -suunnitelman mukaisesti vuosina 1995—1999 koskevilta osin. Muutokset vuoden 1988 päätökseen verrattuna merkitsevät pääpiirteissään EU:n jäsenvaltioiden arvonlisäveropohjaan perustuvan maksun veropohjan ylärajan alentamista 55 prosentista 50 prosenttiin bkt:sta, jäsenvaltioiden arvonlisäveropohjaan perustuvan maksun pienentämistä 1,4 prosentista vuosina 1995—1999 asteittain 1,0 prosenttiin arvonlisäveropohjasta laskettuna, omien varojen kokonaismäärän ylärajan nostamista 1,20 prosentista vuosina 1995—1999 asteittain 1,27 prosenttiin jäsenvaltioiden yhteenlasketuista bruttokansantuloista ja kaudella 1995—1999 maksusitoumuksiin käytettävien määrärahojen yhteismää-

rän tarkistamista 1,30 prosentista jäsenvaltioiden yhteenlasketuista bruttokansantuloista siten, että näiden määrärahojen yhteismäärä ei ole vuonna 1999 suurempi kuin 1,335 prosenttia mainituista bruttokansantuloista.

Hallituksen esityksessä arvioidaan, että jäsenyhteisöjen omien varojen kokonaismäärän kasvassa kaudella 1995—1999 sallittuihin enimmäismääriin Suomen maksuosuudet mainituilta vuosilta kasvaisivat muutamalla sadalla miljoonalla markalla. Valtion vuoden 1995 talousarviossa Suomen maksuosuuksia varten myönnettujen määrärahojen osalta hallituksen esityksessä esitetään arvio, että ne tulevat jäämään noin 650 miljoonaa markkaa budjetoitua pienemmiksi.

Neuvoston päätös perustuu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 201 artiklaan ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen 173 artiklaan. Niiden mukaan neuvosto antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan yhteisön omia varoja koskevat säännökset, joiden hyväksymistä se suositaa jäsenvaltioille niiden valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti.

Hallituksen esityksessä katsotaan, että ko. neuvoston päätöksen voimaantulon edellytyksenä oleva kaikkien jäsenvaltioiden ratifiointi ei ollut toteutunut vielä Suomen liittyessä EU:n jäseneksi 1 päivänä tammikuuta 1995. Päätös ei ole näin ollen tullut Suomen osalta voimaan vuoden 1995 alussa suoraan liittymisasiakirjan nojalla. Sitä ei ollut myöskään päätöksen 11 artiklan mukaisesti annettu tiedoksi Suomelle ennen Suomen liittymistä Euroopan unioniin, vaan vasta EU:n neuvoston sihteeristön 17 päivänä tammikuuta 1995 päivätyllä kirjeellä. Esityksessä katsotaan, että neuvoston päätöstä on pidettävä hallitusmuodon 33 §:n 1 momentin, 67 §:n 1 momentin ja 70 §:n 3 momentin mukaan sellaisena kansainvälisenä sitoumuksena, joka edellyttää eduskunnan suostumusta.

Päätös tulee voimaan sen kuukauden ensimmäisenä päivänä, joka seuraa viimeisen jäsenvaltioiden kansallista käsittelyä koskevan ilmoituksen vastaanottamista. Päätöstä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1995.

Valiokunnan kannanotot

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan n:o 7/1995 vp katsonut, että Suomen valtiosäännön kannalta neuvoston päätöksen hyväksyminen merkitsee sellaista kansainvälistä sitoumusta, jota hallitusmuodon 33 § koskee. Perustuslakivaliokunta katsoo, että päätöksen hyväksyminen sitoo eduskunnan budjettivaltaa, minkä vuoksi eduskunnan suostumus on tarpeen. Lausunnossaan se esittää, että ehdotus neuvoston päätök-

sen hyväksymisestä on käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n 2 momentissa säädettyssä järjestyksessä ja asia ratkaistava yksinkertaisella enemmistöllä.

Valiokunta toteaa, että neuvoston yksimielisesti hyväksymä päätös on tehty ennen Suomen liittymistä Euroopan unionin jäseneksi. Suomalaisella ei ole ollut mahdollisuuksia vaikuttaa päätöksen sisältöön. Kaikkien jäsenmaiden osalta parlamenttikäsittelyssä on kysymys kuitenkin vain päätöksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

Edellä esitetyn perusteella ulkoasiainvaliokunta esittää kunnioittavasti,

että Eduskunta hyväksyisi Euroopan yhteisöjen omista varoista 31 päivänä lokakuuta 1994 tehdyn neuvoston päätöksen (94/728/EY, Euratom).

Helsingissä 20 päivänä kesäkuuta 1995

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja Biaudet, jäsenet Aaltonen, Aho, Hassi, Hurskainen, Isohookana-Asunmaa, Juhantalo, Kekkonen, Kor-

keaoja, S. Pietikäinen, Salolainen, Tuomioja, Wahlström ja Zyskowicz sekä varajäsenet Huuh-
tanen, Paasilinna ja Tiuri.

PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Liite

Lausunto 7/1995 vp
Hallituksen esitys 32/1995 vp

Ulkoasiainvaliokunnalle.

Eduskunta on lähettäessään 30 päivänä toukokuuta 1995 hallituksen esityksen n:o 32/1995 vp Euroopan yhteisöjen omista varoista 31 päivänä lokakuuta 1994 tehdyn neuvoston päätöksen (94/728/EY, Euratom) hyväksymisestä ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausuntonsa ulkoasiainvaliokunnalle.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina hallitusneuvos Vellamo Kivistö valtiovarainministeriöstä, kaupallinen neuvos Tapio Mutikainen ulkoasiainministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Pekka Aalto ja lainsäädäntöneuvos Arja Kekkonen oikeusministeriöstä, professori Mikael Hidén, professori Antero Jyränki ja professori Ilkka Sara-viita.

Käsiteltyään asian valtiosääntöoikeudelliselta kannalta perustuslakivaliokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Euroopan yhteisöjen omista varoista lokakuussa 1994 tehdyn neuvoston päätöksen. Päätös tulee voimaan sen kuukauden ensimmäisenä päivänä, joka seuraa viimeisen jäsenvaltioiden kansallista käsittelyä koskevan ilmoituksen vastaanottamista. Päätöstä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1995.

Helsingissä 15 päivänä kesäkuuta 1995

Valiokunnan kannanotot

Neuvoston toimivalta hallituksen esityksessä tarkoitettun päätöksen tekemiseen perustuu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 201 artiklan 2 kohtaan ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen 173 artiklan 2 kohtaan. Perustamissopimusten mukaan neuvosto suosittaa antamiensa säännösten hyväksymistä jäsenvaltioille näiden valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti.

Suomen valtiosäännön kannalta neuvoston päätöksen hyväksyminen merkitsee sellaista kansainvälistä sitoumusta, jota hallitusmuodon 33 § koskee. Päätös johtaa siihen, että jäsenvaltion bruttokansantuloon perustuvien maksujen osuus nousee ja arvonlisäveropohjaan perustuvien maksujen osuus laskee. Euroopan yhteisöjen omien varojen kokonaismäärän ylärajan nousun johdosta jäsenvaltioiden yhteisöille suoritettavien maksujen kokonaismäärä ja pääsääntöisesti yksittäisten jäsenvaltioidenkin maksut nousevat. Päätöksen hyväksyminen sitoo eduskunnan budjettivaltaa, minkä vuoksi eduskunnan suostumus on tarpeen.

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta esittää kunnioittavasti,

että eduskunnan suostumus neuvoston päätökseen on tarpeen ja että ehdotus sen hyväksymisestä on käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n 2 momentissa säädettyssä järjestyksessä ja asia ratkaistava yksinkertaisella äänten enemmistöllä.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Häkämies, varapuheenjohtaja J. Koskinen sekä jäsenet Itälä,

Jansson, Jätteenmäki, Kallio, Korkeaoja, J. Leppänen, Nikula, Prusti, Puhjo, Rantanen ja Veteläinen.

